

Raadsvoorstel

Onderwerp Decembercirculaire 2024 - gemeentefonds

Telnr. 14 050 Bijlagen 0

Registratienummer 369866-2024

Classificatie ☒ Openbaar ☐ Geheim ☐ Vertrouwelijk (bij gebruik van
persoonsgegevens)

Portefeuillehouder **Wijnja**

Langetermijn agenda (LTA) LTA ja: ☒ Maand 2 Jaar 2025

Raad LTA nee: ☐ Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de bijstelling van de algemene uitkering vanaf 2025 te betrekken bij de voortgangsrapportage 2025 respectievelijk bij de actualisatie van het financieel meerjarenbeeld 2026-2029;
- II. de uitname voor 'Basisregistratie personen' van € 10.000,-- te verrekenen met de algemene middelen;
- III. de ontvangst voor 'Niet beoogde jeugdzorgkosten' van € 493.000,-- te verrekenen met de algemene middelen;
- IV. de ontvangst voor 'Continuïteit cruciale jeugdzorg' van € 73.000,-- te verrekenen met de algemene middelen;
- V. de ontvangst voor 'Hervormingsagenda Jeugd' van € 88.000,-- te verrekenen met de algemene middelen;
- VI. de ontvangst voor 'Vangnet Energietoeslag' van € 599.000,-- te verrekenen met de algemene middelen;
- VII. de ontvangst voor 'Meerkosten Oekraïne SD' van € 349.000,-- te verrekenen met de algemene middelen;
- VIII. de ontvangst voor 'Spreidingswet' van € 105.000,-- te verrekenen met de algemene middelen;
- IX. de ontvangst voor 'Erfgoeddeal' van € 679.000,-- te betrekken bij het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2024 en vanuit de reserve budgetoverheveling beschikbaar te stellen in de begroting 2025;
- X. de ontvangst voor 'Startbanen statushouders' van € 428.000,-- te betrekken bij het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2024 en vanuit de reserve budgetoverheveling beschikbaar te stellen in de begroting 2025;
- XI. de ontvangst voor 'Register externe veiligheidsrisico's' van € 10.000,-- betrekken bij het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2024 en vanuit de reserve budgetoverheveling beschikbaar te stellen in de begroting 2025;
- XII. de ontvangst voor 'Work in Nederland' van € 191.000,-- te betrekken bij het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2024 en vanuit de reserve budgetoverheveling beschikbaar te stellen in de begroting 2025;

Samenvatting

Donderdag 12 december 2024 is de decembercirculaire gemeentefonds 2024 verschenen. In deze circulaire staat informatie over de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds in 2024 t/m 2028.

Het accres is ten opzichte van de septembercirculaire 2024 bijgesteld. In het accres van de septembercirculaire was door BZK geen rekening gehouden met de revisie van cijfers door het CPB. Het accres neemt toe met 0,6 miljoen euro in 2025 oplopend tot 3,2 miljoen euro vanaf 2028. Vrijval van de verdeelreserve leidt vanaf 2025 tot 0,3 miljoen euro voordeel.

De uitkeringsfactor van 2022 is opwaarts bijgesteld en wordt verwerkt in het jaar 2024 (voordeel: 0,9 miljoen euro). Ook is bij de decembercirculaire 2024 ruim 1,7 miljoen euro ontvangen ter dekking van gemaakte kosten in 2024. Per saldo is daarmee het voordelige resultaat op de algemene uitkering 2,7 miljoen euro in 2024. Middelen die we in de decembercirculaire 2024 hebben ontvangen ter dekking van kosten in volgende jaren zijn toegevoegd aan de reserve 'budgetoverheveling'. Bij de bestemming van het rekeningresultaat 2024 wordt voorgesteld dit beschikbaar te stellen in de begroting 2026.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

- XIII. de ontvangst voor 'Betaalbare huur' van € 18.000,-- te verrekenen met de algemene middelen;
- XIV. de ontvangst voor 'Actieplan wapens en jongeren' van € 54.000,-- te betrekken bij het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2024 en vanuit de reserve budgetoverheveling beschikbaar te stellen in de begroting 2025;
- XV. de ontvangst voor 'Nationaal programma leefbaarheid en veiligheid' van € 50.000,-- te betrekken bij het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2024 en vanuit de reserve budgetoverheveling beschikbaar te stellen in de begroting 2025.

Aanleiding en doel

Donderdag 12 december 2024 is de decembercirculaire gemeentefonds verschenen. In de circulaire staat informatie over de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds.

Kader

De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. De verdeling van de algemene uitkering is gebaseerd op de Financiële-Verhoudingswet. Door middel van circulaire informeert het Rijk de gemeenten over de ontwikkeling van de omvang en verdeling van het gemeentefonds.

Argumenten en afwegingen

N.v.t.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

N.v.t.

Financiële consequenties

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering (AU) de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor. Die drie zijn aan wijzigingen onderhevig. Naast de algemene uitkering bestaan decentralisatie- en integratieuitkeringen die op een andere wijze worden verdeeld.

Mutaties AU (bedragen x € 1.000)	Beleidsveld	2024	2025	2026	2027	2028
1. Accres en overige ontwikkelingen	Algemene middelen	1.500	900	1.600	2.400	3.500
2. Basisregistratie personen	Algemene middelen	-10				
3. Niet beoogde jeugdzorgkosten	Algemene middelen	493				
4. Continuïteit cruciale jeugdzorg	Algemene middelen	73				
5. Hervormingsagenda Jeugd	Algemene middelen	88				
Totaal mutaties decembercirculaire		2.144	900	1.600	2.400	3.500

1. Accres

Bij de Miljoenennota 2025 zijn de ramingen voor bbp (volume en prijs) aangepast op basis van actuele cijfers van het Centraal Planbureau. Afgelopen zomer heeft het CBS een revisie (=herziening) van het bbp gepubliceerd. Helaas is bij de accresberekening 2025-2029 deze revisie abusievelijk door BZK niet meegenomen in de septembercirculaire. We ontvangen 600 duizend euro in 2025 oplopend tot 3,2 miljoen euro vanaf 2028. Vrijval van de verdeelreserve in 2025 geeft nog een structureel voordeel van 0,3 miljoen euro vanaf 2025. Het voordeel dat per saldo vanaf 2025 ontstaat zal in het voorjaar worden betrokken als dekking van de toegenomen loon- en prijsontwikkelingen.

De uitkeringsfactor van 2022 stijgt met 3 punten door de verwerking van definitieve volumina voor de WOZ-waarden waardoor de OZB-maatstaven wijzigen. Deze bijstelling, die in 2024 wordt verwerkt, bedraagt ruim 900 duizend euro. Overige mutaties in maatstaven leiden tot een voordeel van 0,6 miljoen euro. Het voordeel is 1,5 miljoen euro in 2024.

Voorstel: De bijstelling vanaf 2025 wordt betrokken bij de voortgangsrapportage 2025-I respectievelijk de actualisatie van het financieel meerjarenbeeld 2026-2029.

2. Basisregistratie personen

Ten aanzien van de Basisregistratie Personen (BRP) wordt vanwege extra gebruik door gemeenten in 2024 een aanvullende bijdrage doorbelast (=uitgenomen) van 733 duizend euro. Ons aandeel hierin is 10 duizend euro.

Voorstel: De extra doorbelaste bijdrage van 10 duizend euro wordt verrekend met de algemene middelen.

3. Compensatieregeling niet beoogde jeugdzorgkosten

Voor de specifieke uitkering 'Niet beoogde jeugdzorgkosten vanwege verblijf' is in het voorjaar van 2024 een bedrag van 60 miljoen euro beschikbaar gesteld aan het ministerie van VWS vanuit de algemene uitkering en de integratie-uitkering Voogdij 18+. Na beoordeling van de aanvragen over de jaren 2022 en 2023 resteert er 30,4 miljoen euro. Zoals afgesproken vloeit dit terug naar het gemeentefonds. Ons aandeel hierin bedraagt 493 duizend euro.

Voorstel: De ontvangst van 493 duizend euro wordt verrekend met de algemene middelen.

4. Continuïteit cruciale jeugdzorg

In 2019 zijn afspraken gemaakt over de inrichting van een subsidieregeling continuïteit cruciale jeugdzorg met een looptijd tot eind december 2021. Hiervoor is toen 20 miljoen euro vanuit de tijdelijke extra middelen jeugdhulp voor gemeenten naar de begroting van het ministerie van VWS overgeboekt. Via de subsidieregeling kunnen aanbieders van cruciale jeugdhulp tijdelijke liquiditeitssteun ontvangen als dit noodzakelijk is om continuïteit van zorg te garanderen. Er is afgesproken dat de middelen na afloop van de subsidieregeling weer worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Tussentijds is het bedrag voor de regeling verlaagd van 20 miljoen euro naar 10 miljoen euro. Momenteel is nog 4,6 miljoen euro beschikbaar voor de subsidieregeling continuïteit cruciale jeugdzorg. Het overige deel van 5,4 miljoen euro is als liquiditeitssteun uitgekeerd. In deze circulaire wordt de voor 2024 nog beschikbare 4,6 miljoen euro teruggeboekt naar het gemeentefonds. Ons aandeel hierin bedraagt 73 duizend euro.

Voorstel: De ontvangst van 73 duizend euro wordt verrekend met de algemene middelen.

5. Hervormingsagenda Jeugd

Met de Hervormingsagenda Jeugd zijn middelen beschikbaar gekomen voor de uitvoering. Hiervan is voor 2024 en 2025 jaarlijks 9 miljoen euro overgeheveld naar de begroting van het ministerie van VWS voor de uitvoering van de Hervormingsagenda. De voor 2024 beschikbare middelen zijn echter niet volledig tot besteding gekomen. Het niet bestede bedrag is 5,6 miljoen euro. Ons aandeel hierin bedraagt 88 duizend euro.

Voorstel: De ontvangst van 88 duizend euro wordt verrekend met de algemene middelen.

Integratie- en decentralisatie-uitkeringen

Integratie- en decentralisatie uitkeringen zijn geldstromen binnen het gemeentefonds, die niet via de normale verdeelmaatstaven worden verdeeld. Ze hebben een aparte verdeling en een eigen groei. Het geld is onderdeel van het gemeentefonds en is daarmee vrij besteedbaar. Het Rijk doet in veel gevallen wel onderzoek naar de effecten van de toegekende middelen maar kan het geld niet terugvorderen. Het anders inzetten van de middelen dan door het Rijk gewenst zou negatieve consequenties kunnen hebben voor eventuele toekenningen in de toekomst.

De decembercirculaire 2024 leidt tot de volgende aanpassingen:

IU's en DU's	(x € 1.000)	Beleidsveld	2024
6. Vangnet Energietoelage		Algemene middelen*	599
7. Meerkosten Oekraïne sociaal domein (SD)		Algemene middelen*	349
8. Spreidingswet		Algemene middelen*	105
9. Erfgoeddeal		Reserve budgetoverheveling	679
10. Startbanen statushouders		Reserve budgetoverheveling	428
11. Register Externe Veiligheidsrisico's		Reserve budgetoverheveling	10
12. Work in Nederland		Reserve budgetoverheveling	191
13. Wet betaalbare huur		Algemene middelen*	18
14. Actieplan wapens en jongeren		Reserve budgetoverheveling	54
15. Programma leefbaarheid en veiligheid		Reserve budgetoverheveling	50
Totaal mutaties			2.483

*) Het totaal bedrag dat ten gunste van de algemene middelen in 2024 valt bedraagt 1,071 miljoen euro.

6. Vangnet Energietoelage

Een deel van het budget voor de energietoelage 2023 (32,5 miljoen euro) is gereserveerd voor een vangnetconstructie. Ondanks de aangepaste verdeelsystematiek kunnen er verschillen zijn ontstaan tussen de gebruikte verdeelstatistiek en het werkelijke aantal huishoudens met een inkomen tot 120% sociaal minimum. De vangnetconstructie is bedoeld om een oplossing te bieden voor te grote afwijkingen (ten nadele van gemeenten).

Uit onderzoek blijkt dat bij 16 gemeenten de gehanteerde verdeling onvoldoende aansluit bij het aantal huishoudens aan wie zij op basis van de richtlijn de energietoelage 2023 hebben moeten uitkeren. Deze 16 gemeenten ontvangen een

aanvullende uitkering. De totale omvang van deze aanvullende uitkering is 3,9 miljoen euro. De resterende 28,6 miljoen wordt verdeeld op basis van de verdeelsystematiek voor deze middelen. We ontvangen 599 duizend euro in 2024.

Voorstel: De kosten voor de energietoelage worden gemaakt in het inhoudelijke programma. De ontvangst van 599 duizend euro ter dekking van deze kosten kan niet meer ten gunste van dat programma worden gebracht en valt daarom vrij in het rekeningresultaat 2024 (deelprogramma 3.2: Algemene inkomsten).

7. Meerkosten Oekraïne sociaal domein (SD)

De verantwoordelijkheid voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo, de Jeugdwet en de Wet publieke gezondheid voor de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek) ligt voor Oekraïense ontheemden bij gemeenten. Het aantal Oekraïense ontheemden is dusdanig groot dat dit niet kan worden beschouwd als onderdeel van gebruikelijke fluctuaties op gemeentelijk niveau. Daarom ontvangen de betreffende gemeenten een compensatie. De compensatie is vastgesteld op basis van onderzoek van het CBS naar daadwerkelijke opgevangen Oekraïense ontheemden per gemeente in 2024 en op basis van extern onderzoek naar de gemiddelde gemeentelijke zorgkosten per ontheemde. Op basis daarvan wordt 29,8 miljoen euro uitgekeerd via deze decentralisatie-uitkering. Wij ontvangen 349 duizend euro.

Voorstel: De meerkosten Oekraïne sociaal domein worden gemaakt in het inhoudelijke programma. De ontvangst van 349 duizend euro ter dekking van deze kosten kan niet meer ten gunste van dat programma worden gebracht en valt daarom vrij in het rekeningresultaat 2024 (deelprogramma 3.2: Algemene inkomsten).

8. Spreidingswet

Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken voor asielzoekers om zo tot een evenwichtiger spreiding van asielzoekers te komen over gemeenten en provincies. Voor 2024 ontvangen zij hiervoor een bijdrage van in totaal 15,3 miljoen euro. Elke gemeente ontvangt 20 duizend euro en het dan resterende bedrag wordt verdeeld op basis van het aantal opvangplaatsen. Wij ontvangen 105 duizend euro.

Voorstel: De kosten voor opvangplekken worden gemaakt in het inhoudelijke programma. De ontvangst van 105 duizend euro ter dekking van deze kosten kan niet meer ten gunste van dat programma worden gebracht en valt daarom vrij in het rekeningresultaat 2024 (deelprogramma 3.2: Algemene inkomsten).

9. Erfgoeddeal

In de Erfgoed Deal slaan 15 partijen- zowel overheid als maatschappelijke organisaties - de handen ineen om samen te werken aan een waardevolle leefomgeving. Het gezamenlijke doel is om de relatie tussen erfgoed en de inrichting van de leefomgeving te versterken. Er is voor zeven gemeentelijke projecten een totaalbedrag van 4,3 miljoen euro beschikbaar gesteld. Wij ontvangen voor het project Buurtschap Hooge Hunze 679 duizend euro.

Voorstel: De ontvangst van 679 duizend euro wordt verrekend met de reserve 'budgetoverheveling'. In het bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening 2024 wordt ten laste van deze reserve voorgesteld om deze middelen beschikbaar te stellen in de begroting 2025.

10. Startbanen statushouders

Het ministerie van SZW spant zich in om de arbeidsparticipatie van statushouders te verbeteren. Gemeenten vervullen bij de verwezenlijking hiervan een belangrijke rol in de begeleiding naar werk van werkzoekende statushouders. De betrokken centrumgemeenten (van acht arbeidsmarktregio's) ontwikkelen hun eigen aanpak om statushouders die zich gaan vestigen in een gemeente, intensief te begeleiden en een betaalde baan (Startbaan) aan te bieden. Daarnaast wordt nog een proef gestart met één arbeidsmarktregio die zich richt op het ontwikkelen van een aanpak gericht op een vroege start betaald werk voor kansrijke asielzoekers, nog voordat zij hun asielvergunning hebben verkregen. Het gaat om een totaalbedrag van 3,8 miljoen euro. Wij ontvangen 428 duizend euro.

Voorstel: We ontvangen deze middelen in onze hoedanigheid van centrumgemeente. De ontvangst van 428 duizend euro wordt verrekend met de reserve 'budgetoverheveling'. In het bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening 2024 wordt ten laste van deze reserve voorgesteld om deze middelen beschikbaar te stellen in de begroting 2025.

11. Register Externe Veiligheidsrisico's

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is met medeoverheden verantwoordelijk voor het beheer van het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV). Onderdeel hiervan is dat gemeenten de juiste data moeten aanleveren in het REV. Het ministerie verstrekt hiervoor een eenmalige compensatie van 10 duizend euro aan gemeenten.

Voorstel: De ontvangst van 10 duizend euro wordt verrekend met de reserve 'budgetoverheveling'. In het bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening 2024 wordt ten laste van deze reserve voorgesteld om deze middelen beschikbaar te stellen in de begroting 2025.

12. Work in Nederland

Om goede informatievoorziening, hulp en dienstverlening aan EU-arbeidsmigranten te bieden worden middelen beschikbaar gesteld aan de verschillende arbeidsmarktregio's. De decentralisatie-uitkering wordt verstrekt aan de centrumgemeenten van dertien arbeidsmarktregio's. We ontvangen 191 duizend euro.

Voorstel: De ontvangst van 191 duizend euro wordt verrekend met de reserve 'budgetoverheveling'. In het bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening 2024 wordt ten laste van deze reserve voorgesteld om deze middelen beschikbaar te stellen in de begroting 2025.

13. Wet betaalbare huur

De Wet maximering huurprijsverhogingen geliberaliseerde huurovereenkomsten is samen met de Wet betaalbare huur in werking getreden op 1 juli 2024. De wet maximering huurprijsverhogingen geliberaliseerde huurovereenkomsten stelt een maximum aan de jaarlijkse huurverhogingen voor geliberaliseerde huurovereenkomsten. Gemeenten hebben sinds 1 juli 2024 handhavende bevoegdheden ten aanzien van verhuurders die zich niet aan deze maximering houden. De gelden zijn bestemd voor de implementatie van de wet en de daaruit volgende toezicht- en handhavingskosten in 2024. Het gaat om een totaalbedrag van 1,3 miljoen euro dat wordt toegevoegd aan de al bestaande decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur. De Wet maximering huurprijsverhoging geliberaliseerde huurovereenkomsten loopt tot 1 mei 2029. De middelen voor de periode 2025-2029 volgen naar verwachting in de meicirculaire 2025. Wij ontvangen 18 duizend euro.

Voorstel: De toezicht en handhavingskosten worden gemaakt in het inhoudelijke programma. De ontvangen dekking kan niet meer aan het programma worden toegekend en valt daarom vrij in het rekeningresultaat 2024 (deelprogramma 3.2: Algemene inkomsten).

14. Actieplan wapens en jongeren

Het Actieplan Wapens en Jongeren stelt deelnemende gemeenten in staat om samen met onderwijsinstellingen extra activiteiten te ontplooiën om scholen te ondersteunen bij het maken van (preventief) beleid om het dragen en gebruiken van (steek)wapens te voorkomen. Daarnaast kunnen de middelen bijvoorbeeld worden ingezet om lokale samenwerking tussen gemeenten, onderwijsinstellingen en andere maatschappelijke partners te verstevigen. Er is in totaal 1 miljoen euro beschikbaar. De verdeling van de middelen vindt plaats op basis van het inwonersaantal van de deelnemende gemeenten. We ontvangen 54 duizend euro.

Voorstel: De ontvangst van 54 duizend euro wordt verrekend met de reserve 'budgetoverheveling'. In het bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening 2024 wordt ten laste van deze reserve voorgesteld om deze middelen beschikbaar te stellen in de begroting 2025.

15. Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid

In van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) wordt samengewerkt met 19 gemeenten, waarin de 20 stedelijke focusgebieden liggen. Dit zijn gebieden waar de leefbaarheid het meest onder druk staat. In deze gebieden is een individuele sectorale aanpak ontoreikend. Het is van belang om een integrale aanpak te hanteren vanuit onderwijs, arbeidsmarkt, wonen, veiligheid en in voorkomende gevallen gezondheid. De 20 stedelijke focusgebieden ontvangen elk eenmalig 50 duizend euro ter ondersteuning van deze integrale aanpak.

Voorstel: De ontvangst van 50 duizend euro wordt verrekend met de reserve 'budgetoverheveling'. In het bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening 2024 wordt ten laste van deze reserve voorgesteld om deze middelen beschikbaar te stellen in de begroting 2025.

Reserve 'budgetoverheveling'

De laatste jaren is er een overschot bij de jaarrekening voor bestemming van het resultaat. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door resultaten met een oorsprong in het gemeentefonds. Voorbeelden zijn de decentralisatie-uitkeringen voor maatschappelijke- en vrouwenopvang. Deze middelen ontvangen we namens de hele regio, maar worden vaak niet binnen hetzelfde jaar nog ingezet. Dit geldt voor meerdere samenwerkingsverbanden.

Daarnaast komt het voor dat er bij de decembereirculaire nog (veel) geld wordt ontvangen in het gemeentefonds. Het is in december niet meer mogelijk om dat geld nog in te zetten wat dan leidt tot een onnodig positiever rekeningresultaat. Met de reserve 'budgetoverheveling' worden deze (technische) resultaten afgezonderd van het rekeningresultaat. Bij de bestemming van het resultaat bij de jaarrekening worden deze middelen overgeheveld naar het volgende begrotingsjaar. Het betreft de volgende resultaten:

-	Erfgoed Deal – Hooge Hunze (DC2024, mutatie 9)	€ 679.000
-	Startbanen statushouders (mutatie 10)	€ 428.000
-	Register Externe Veiligheidsrisico's (mutatie 11)	€ 10.000
-	Work in Nederland (mutatie 12)	€ 191.000
-	Actieplan wapens en jongeren (mutatie 14)	€ 54.000
-	Nationaal programma leefbaarheid en veiligheid (mutatie 15)	€ 50.000
-	Verwacht resultaat maatschappelijke- en vrouwenopvang 2024	€ 3.974.000
-	Verwacht resultaat overige samenwerkingsverbanden	p.m.
		€ 5.386.000

Overige consequenties

N.v.t.

Vervolg

De financiële effecten zullen in juli worden meegenomen bij de jaarrekening 2024. Het structurele effect vanaf 2025 wordt betrokken bij de voortgangsrapportage 2025-I respectievelijk de actualisatie van het Financieel Meerjarenbeeld 2026-2029.

Lange Termijn Agenda

Dit voorstel staat op de LTA, februari 2025 (2023-166).

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

locoburgemeester,
Mirjam Wijnja

secretaris,
Christien Bronda

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.